

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/6/2024
Identifikačné číslo spisu:	6109211670
Dátum vydania rozhodnutia:	14.08.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivan Rumana
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:6109211670.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ivana Rumanu, a sudcov JUDr. Gabriely Klenkovej, PhD. a Mgr. Miroslava Šeptáka v spore žalobcu: I. I., nar. XX. D. XXXX, J. J., W. XX, zastúpeného advokátkou JUDr. Elenou Ľalíkovou, advokátska kancelária, Bratislava, Podbrezovská 34, proti žalovanému: Slovenská republika, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Bratislava, Račianska 71, o náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím štátu vo výške 315.153 Eur s prísl., vedenej na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 16C/80/2009, v konaní o dovolaniach žalobcu a žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 07. augusta 2019 č. k. 15Co/80/2019-540 a o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 05. apríla 2023, č. k. 15Co/87/2022-666, takto

rozhodol:

- Spája na spoločné dovolacie konanie veci vedené na najvyššom súde pod sp. zn. 8Cdo/15/2023 a 8Cdo/6/2024.
- Dovolenie žalobcu a žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici, zo dňa 07. augusta 2019 č. k. 15Co/80/2019-540 z a m i e t a .
- Dovolenie žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 05. apríla 2023, č. k. 15Co/87/2022-666 o d m i e t a .
- Z r u š u j e výrok o trovách konania rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici, zo dňa 07. augusta 2019 č. k. 15Co/80/2019-540 a v rozsahu zrušenia vec v r a c i a odvolaciemu súde na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Napadnutým rozsudkom zo dňa 07. augusta 2019 č. k. 15Co/80/2019-540 Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej „odvolací súd“) zmenil výrok rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica, zo dňa 09. mája 2016 č. k. 16C/80/2009-367 (ďalej „súd prvej inštancie“) tak, že uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi nemajetkovú ujmu 15.000 Eur spôsobenú žalobcovi rozhodnutím o treste zo dňa 07. marca 2003, priznanú podľa zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom, v spojení s priamou aplikáciou čl. 5 ods. 5

Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ECHR), publikovaného v Zbierke zákonov pod č. 209/1992 Zb., a to v lehote do 30 dní od právoplatnosti rozsudku a vo zvyšku žalobu zamietol. Súčasne rozhodol, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo. Rozsudok odvolacieho súdu je opätovne predmetom dovolacieho konania (sp. zn. 8Cdo/6/3024) po zrušení uznesenia dovolacieho súdu zo dňa 30. júna 2022 7Cdo/145/2020 nálezom Ústavného súdu SR zo dňa 05. decembra 2023 č. k. II. ÚS 236/2023-35.

2. Trestné stíhanie žalobcu začalo uznesením vyšetrovateľa KÚP PZ Banská Bystrica zo dňa 02. marca 1999 č. k. 1 KV 7/99, ktorým bolo žalobcovi vznesené obvinenie pre trestný čin sprenevery podľa § 248 ods.1, 3, písm. a) ods. 4 Tr. zák. pre skutok, pre ktorý bol žalobca spod obžaloby oslobodený. Okresný súd Banská Bystrica rozsudkom zo dňa 06.marca 2008 č. k. 3T 25/2002-817 podľa § 226 písm. c) Trestného poriadku obžalovaného I. I. oslobodil spod obžaloby, ktorá mu kládla za vinu spáchanie trestného činu sprenevery v spolupáchateľstve podľa § 9 ods. 2, § 248 ods. 1, 3 písm. a), ods. 4 Trestného zákona, ktorý mal spáchať tým, že : „ako manager bezpečnostnej a detektívnej služby O. D.. D. O.. M.. J. J., L.. D. X, okrem iného poverený prepravou finančných hotovostí z colných pracovísk pobočky K. J. z SAD Banská Bystrica v Slovenskej Ľupči a Piesku dňa 17. 10. 1997 v čase asi o 16. 30 h. po tom, ako prevzal finančné hotovosti zo všetkých troch colných pracovísk vo výške 2 990 300,20 Sk, ktoré mal prepraviť do K. J. S.. D.. J. J. a na prepravu použil osobné motorové vozidlo zn. Škoda 120, ŠPZ X. XX-XX, o ktorom vedel, že nespĺňa podmienky na prepravu finančných hotovostí, po tom, čo si prisvojil finančnú hotovosť vo výške 2 990 300,20 Sk na štátnej ceste č. 06642 medzi obcami Lučatín a Slovenská Ľupča, simuloval s doposiaľ nezistenými osobami ozbrojené lúpežné prepadnutie osádky, pričom došlo k jeho zraneniu, a to priestreľu stehenného svalu s primeranou dobou PN v trvaní 2-3 týždňov a následne lúpežné prepadnutie potom nahlásil na políciu, ktorým konaním spôsobil pre bývalú firmu O.R. D.. O.. M.. J. J., L.. D. X, ktorej obchodné meno bolo dňa 10. 05. 2001 z obchodného registra vymazané a v súčasnosti je zapísaná v obchodnom registri pod obchodným C. R. D.. D. O.. M.. so sídlom P., J. XXX, škodu vo výške 2 990 300,20 Sk“. Podľa § 229 ods. 3 Trestného poriadku R. D.. D. O.. M.. so sídlom P.E., J. XXX bol s nárokom na náhradu škody odkázaný na konanie vo veciach občianskoprávných.

3. Súd prvej inštancie v poradí druhým rozsudkom zo dňa 09. mája 2016 č. k. 16C/80/2009-367 vo veci samej uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 315.153 Eur s 5 %-tným ročným úrokom z omeškania zo sumy 300.000 Eur od 09. mája 2016 do zaplatenia z omeškania zo sumy 15.153 Eur od 11. mája 2009 do zaplatenia, všetko v lehote 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia. V odôvodnení uviedol, že žalobca po začatí trestného konania stratil akúkoľvek možnosť pracovať v akejkoľvek bezpečnostnej službe ako pracoval predtým a na ktorú bol celý život pripravovaný a využívaný. Uplatnená náhrada škody bola vymedzená nasledovne: suma 14.517 Eur ako náhrada za stratu na zárobku za obdobie od 01. marca 1999 do 31. júla 2008, suma 163 Eur a suma 473 Eur ako náklady obhajoby v trestnom konaní zaplatené obhajcom JUDr. Lacekovi a JUDr. Ľalíkovej, suma 200.000 Eur za morálnu ujmu, za psychické a fyzické utrpenie a strádanie počas trestného stíhania od 02. 03. 1999 do 15. 08. 2008, suma 100.000 Eur za poškodenie povesti a sťaženie spoločenského uplatnenia v spoločenskom, občianskom a pracovnom postavení.

4. Súd prvej inštancie v časti nároku na náhradu 14.517 Eur ušlej mzdy mal vykonanými dôkazmi jednoznačne za preukázané, že žalobca po tom, čo mu bolo vznesené obvinenie vykonal väzbu v trvaní takmer 11 mesiacov a trest odňatia slobody v trvaní 7 a pol mesiaca a že bol spod obžaloby právoplatne oslobodený. V tomto smere medzi účastníkmi nebolo sporné, že žalobca bol pred vzatím do väzby zamestnaný, z ktorého dôvodu ako náhradu za stratu na zárobku žiadal za obdobie od 01. marca 1999 do 31. júla 2008 sumu 14.517 Eur. Súd dokazovaním zistil, že minimálna mzda za obdobie do 31. marca 1999 bola 3.000 Sk, od 01. apríla 1999 vo výške 3.600 Sk, od 01. januára 2000 vo výške 4.000 Sk, od 01. októbra 2000 vo výške 4.400 Sk, od 01. októbra 2001 vo výške 4.920 Sk, od 01. októbra 2002 vo výške 5.570 Sk, od 01. októbra 2003 vo výške 6.000 Sk, od 01. októbra 2004 vo výške 6.500 Sk, od 01. októbra 2005 vo výške 6.900 Sk. Súd mal preukázané, že žalobca v dôsledku vznesenia obvinenia, následnej väzby, výkonu trestu a dlhotrvajúceho trestného stíhania sa nemohol zamestnať, resp. ak sa zamestnal, tak za minimálnu mzdu. V príčinnej súvislosti s neoprávneným trestným stíhaním mu tak

vznikla majetková škoda, ktorú súd prvej inštancie označil ako škodu na ušlom zisku zo závislej práce. Uviedol, že ak sa žalobca v priebehu svojho trestného stíhania nemohol zamestnať a dosahovať tak aspoň minimálnu mzdu, bolo to v dôsledku vznesenia obvinenia, väzby a vykonaného trestu. Z dôvodu, že súd nie je viazaný právnou kvalifikáciou uplatneného nároku, posúdil tento nárok ako ušlý zisk. Ušlým ziskom sa rozumie peniazmi vyjadriteľná ujma spočívajúca vtom, že poškodený v dôsledku škodnej udalosti nedosiahne rozmnoženie majetkových hodnôt, ktoré sa dalo očakávať pri pravidelnom chode veci žalobca do začatia trestného stíhania poberal.

5. Ďalej súd prvej inštancie v odôvodnení uviedol, že pokiaľ ide o sumu 473 Eur požadovanú žalobcom za trovy konania, ktoré mal vyplatiť za obhajobu v trestnom konaní JUDr. Ľalíkovej, súd mal preukázané, že právna zástupkyňa úkony právnej pomoci, ktoré vykonala a tie aj riadne vyfakturovala, boli vedené v účtovníctve a v konaní predložené ako dôkaz. V tejto časti súd potom žalobe vyhovel v plnom rozsahu, pretože žalobca preukázal predmetný nárok v tejto časti.

6. Súd prvej inštancie pri určovaní primeranosti odškodnenia sa vysporiadal s námietkou žalovaného ohľadne limitácie nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 215/2006 Z. z., ktorý sa ako odkazová poznámka zákona č. 514/2003 Z. z. stala novelou č. 412/2012 Z. z., účinnou od 01. januára 2013. Keďže nezákonné odsúdenie vzniklo v roku 2004 a všetky zákony v SR platia do budúcnosti a pretože pravá retroaktivita je v právnom poriadku SR v zmysle čl. 1 ods. 1 Ústavy SR zakázaná. Z vykonaného dokazovania výsluchom svedkov súd zistil, že S. I., manželka žalobcu, v súvislosti s trestným stíhaním rozmyšľala o rozvode, pretože žalobcovi prestala dôverovať. Svedkyňa uviedla, že sa žalobca po prepustení z väzby zmenil. Predtým bol pohodovým človekom, ale potom začal byť samotár a s nikým sa nekamarátil. Tak susedia ako aj kamaráti sa od nich odvrátili. Dcéra žalobcu X. X. potvrdila, že otcov prípad bol medializovaný a v rodine vládlo napätie. Z výpovede svedka Š. S., ktorý bol bývalým kolegom žalobcu, súd zistil, že pod vplyvom medializácie prípadu sa už stretávať so žalobcom nebude, keďže mu to podľa jeho vyjadrenia ako podnikateľovi škodilo. Obdobne svedkyňa K. X. vypovedala, že predtým žalobca pomáhal škole, ktorú navštevovala jeho dcéra, bol v školskom výbore, no po prepustení z väzby tieto vzťahy ochladli a zo žalobcu sa stal roztržitý a zádušný človek, akým predtým nebol. Aj svedok W. V. potvrdil, že v dôsledku trestného stíhania začali žalobcu známi ignorovať, nemohol si kvôli tomu nájsť zamestnanie. Čo sa týka priznania samotnej výšky náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 100.000 Eur a 200.000 Eur, súd vychádzal z § 136 OSP, podľa ktorého ak možno výšku nárokov len s nepomernými ťažkosťami alebo ak ju nemožno zistiť vôbec, určí ju súd podľa svojej úvahy. Súd potom svoje úvahy oprel o komparatívnu metódu a proporcionalitu vyplývajúcu z Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Čo sa týka použitej proporcionality pri priznaní finančnej náhrady súd svoju úvahu smeroval k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej „Dohovor“). Je všeobecne známou skutočnosť, že jednotlivé ľudské práva a slobody daného Dohovoru rozčlenené vzostupne od spoločensky najdôležitejších. Zo systematiky Dohovoru vyplýva, že nepochybne najdôležitejším ľudským právom je právo na život, ktoré zakotvuje čl. 2. Za ním nasledujúce je to v čl. 3 právo nebyť mučený (zákaz mučenia), čl. 4 zákaz otroctva a nútenej práce, čl. 5 právo na slobodu a bezpečnosť, čl. 6 právo na spravodlivé súdne konanie, čl. 7 uloženie trestu výlučne na základe zákona, čl. 8 právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života, čl. 9 sloboda myslenia, svedomia a náboženstva, čl. 10 sloboda prejavu, čl. 11 sloboda zhromažďovania a združovania, čl. 12 právo uzavrieť manželstvo, čl. 13 právo na účinný prostriedok nápravy, čl. 14 zákaz diskriminácie, čl. 15 odstúpenie vo výnimočných situáciách, čl. 16 obmedzenia politickej činnosti cudzincov. Súd mal za to, že jednotlivé práva nasledujúce po sebe a usporiadané v na seba nadväzujúcich článkoch, sú nepochybne zoradené podľa spoločenskej vážnosti a dôležitosti (odvíjajúce sa od hodnoty ľudského života). V danej súvislosti súd poukázal na nález Ústavného súdu SR vo veci Čentíš, ktorému ústavný súd priznal nemajetkovú ujmu 60.000 Eur a to z dôvodu, že nebol prezidentom SR menovaný do funkcie generálneho prokurátora, čo je podľa úvahy súdu oveľa nižší zásah do základných práv slobôd ako pozbavenie osobnej slobody. V daných prípadoch súd poukázal na skutočnosť, že osobná sloboda je v zmysle proporcionality jednotlivých práv usporiadaných Dohovorom na oveľa vyššom a cennejšom postavení ako práva, ktoré boli predmetom finančného odškodnenia v uvedených prípadoch. Súd uviedol, že nielen samotné trestné stíhanie, ale aj domáhanie sa svojich práv na náhradu nemajetkovej ujmy je dlhotrvajúci proces, ktorý v príčinnej súvislosti s nezákonným stíhaním

traumatizuje každého, kto bol neoprávnene vzatý do väzby a trestne stíhaný, čo súd takisto zohľadnil pri určovaní výšky finančného zadosťučinenia.

7. V danom prípade súd prvej inštancie zdôraznil, že došlo k závažnému zásahu do osobnostnej a súkromnej sféry. Súd prvej inštancie považoval náhradu nemajetkovej ujmy za vytrpené útrapy od 02. marca 1999 do 15. augusta 2008 vo výške 200.000 Eur za primerané. Za poškodenie povesti a sťaženie spoločenského uplatnenia v spoločenskom a pracovnom postavení bola podľa úvahy súdu primeraným odškodnením suma 100.000 Eur. Súd pri určovaní výšky odškodnenia pri vzniku nemajetkovej ujmy zvažoval osobitosti a jedinečnosť dôsledkov, ktoré vznikli žalobcovi v priebehu a v súvislosti s nezákonným trestným stíhaním. Súd pri zvažovaní náhrady nemajetkovej ujmy sa opätovne oboznámil s obdobnými prípadmi ako Pavletič v. Slovenská republika sťažnosť - 39359/98 z 22. 06. 2004 alebo Kučera v. Slovenská republika, sťažnosť č. 48666/99 a následnou komparáciou zistil, že v týchto prípadoch trestné stíhanie bolo neporovnateľne kratšie. Z ohľadom na špecifickosť okolností a dôsledkov vyššie spomínaných súd uvážil, že suma 100.000 Eur je v danom prípade primeraným zadosťučinením s ohľadom na utrpenie povesti navrhovateľa v rodine, práci, v okruhu blízkych známych a širokej verejnosti ako aj potencionálnej nemožnosti zamestnať sa.

8. Odvolací súd sa nestotožnil so skutkovým a právnym záverom súdu prvej inštancie, v zmysle ktorého súd prvej inštancie uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu celkovo 315.153 Eur s prísľušenstvom. Rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 3T/25/2002 zo dňa 07. marca 2003 v spojení s uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 2To/291/03 zo dňa 14. januára 2004 bol žalobca uznaný vinným pre trestný čin sprenevery podľa § 248 ods. 1, 3 písm. a), ods. 4 Trestného zákona a bol mu uložený nepodmienečný trest odňatia slobody v trvaní 5 rokov. Výkon trestu začal dňa 14. januára 2004, hneď po skončení pojednávania na odvolacom súde. Najvyšší súd SR uznesením sp. zn. 5Tz/27/2004 z 31. augusta 2004 odsudzujúci rozsudok ako nezákonný zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Žalobca bol dňa 31. augusta 2004 prepustený z výkonu trestu odňatia slobody. Následne rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 3T/25/2002-817 zo dňa 06. marca 2008 v spojení s uznesením Krajského súdu sp. zn. 3To/160/2008 zo dňa 30. júla 2008 bol žalobca právoplatne spod obžaloby oslobodený podľa § 226 písm. c) Trestného poriadku, pretože nebolo dokázané, že tento skutok spáchal obžalovaný. Žalobca poukázal na to, že bol vo väzbe 11 mesiacov. Žalobca vykonal trest odňatia slobody v trvaní 7,5 mesiaca a spod obžaloby bol oslobodený. Odvolací súd posudzoval nároky žalobcu podľa ustanovenia §§ 5, 6 zákona č. 58/1969 Zb. (§ 27 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z.), keďže ku škode spôsobenej nezákonným rozhodnutím došlo pred účinnosťou zákona č. 514/2003 Z. z., a preto aplikoval zákon č. 58/1969 Zb. Predbežné uplatnenie (prejednanie) práva na náhradu vzniknutej škody je podmienkou, aby toto právo mohlo byť súdom prejednané v občianskom súdnom konaní a odvolací súd konštatoval, že táto podmienka splnená bola. Uvedená skutočnosť medzi stranami sporu sporná nebola. Žalobca písomnú žiadosť o predbežné prerokovanie zo dňa 10. novembra 2008 doručil MS SR a zo strany ústredného orgánu žiadosti žalobcu v zmysle § 10 zák. č. 58/1969 Zb. nebolo vyhovené.

9. Odvolací súd považoval odvolanie žalovaného za čiastočne dôvodné, a preto napadnutý rozsudok zmenil. Uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi nemajetkovú ujmu 15.000 Eur spôsobenú žalobcovi rozhodnutím o treste zo dňa 07. marca 2003, priznanú podľa zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu, v spojení s priamou aplikáciou čl. 5 ods. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ECHR), publikovaného v Zbierke zákonov pod č. 209/1992 Zb. pri rozhodovaní o konkrétnej výške náhrady nemajetkovej ujmy žalobcu z titulu rozhodnutia o treste vychádzal z ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (rozhodnutie NS SR sp. zn. 4Cdo/171/2005 zo dňa 27. 04. 2006, sp. zn. 6Cdo/37/2012 z 31. 07. 2012, sp. zn. 6MCdo/15/2012 z 30. 09. 2013, sp. zn. 3Cdo/7/2017 zo dňa 07. 08. 2018, sp. zn. 3Cdo/19/2018 zo dňa 24. 07. 2018, sp. zn. 4Cdo/177/2005 zo dňa 31. 05. 2007) a zároveň výšku posúdil aj v kontexte s rozhodnutiami EŠLP, ústavného súdu a tiež s prihliadnutím na rozsah odškodnenia v obdobných veciach všeobecnými súdmi. Dospel k záveru, že je dôvodné priznať žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy v nižšom rozsahu, než akú priznal okresný súd. Výkon trestu odňatia slobody, ako obmedzenie výkonu osobnej slobody každého človeka je zásahom do jeho súkromného, rodinného, spoločenského života a vo všeobecnosti je

možné konštatovať, že je zásahom do jeho osobnostných práv. V danom prípade odvolací súd prihládol pri určení výšky nemajetkovej ujmy aj na dĺžku trvania výkonu trestu odňatia slobody (7,5 mesiaca), ako aj na to, že žalobca bol odsúdený na trestu odňatia slobody v trvaní 5 rokov. Zohľadňujúc potom všetky vyššie uvedené skutočnosti odvolací súd priznal žalobcovi nemajetkovú ujmu z titulu rozhodnutia o treste v sume 15.000 Eur, ktorú sumu považoval za spravodlivé zadost'učinenie, ktoré žalobcovi aspoň takouto formou vykompenzuje vzniknuté zásahy do osobnostnej sféry jeho existencie. V prevyšujúcej časti žalobu žalobcu ako nedôvodnú zamietol.

10. Odvolací súd ďalej preskúmal naplnenie negatívnych podmienok pre priznanie náhrady škody za väzbu v zmysle § 5 ods. 2 písm. a) zákona č. 58/1969 Zb. Odvolací súd z uznesenia o vzatí do väzby zo dňa 19. marca 1999 mal jednoznačne preukázané, že žalobca si väzbu zavinil sám, keď z uznesenia o vzatí do väzby č. Tp 16/99-21 zo dňa 19. marca 1999 vyplýva, že u obvineného (žalobcu) boli dané dôvody väzby podľa § 67 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, keďže obvinený I. I. (žalobca) maril objasňovanie skutočností dôležitých pre trestné stíhanie a ovplyvňoval svedkov. Uvedenú skutočnosť mal trestný súd preukázanú z výpovedí svedkov Š.P. J. a C.. W. T., ktorí uviedli, že ich žalobca kontaktoval v súvislosti s trestným činom, pre ktorý bol žalobca stíhaný a svedka Š. J. nahováral na zmenu výpovede a svedka C.. W. T. kontaktoval za tým účelom, aby tento potvrdil, že ich spoločne so svedkom J. videl na preprave peňazí. Okresný súd mal teda obavu, že v prípade ponechania obvineného I. I. na slobode tento naďalej bude vplyvať na svedkov, aby vypovedali nepravdu o skutočnostiach závažných pre trestné konanie a takto mariť objasňovanie dôležitých skutočností. Podľa názoru odvolacieho súdu teda žalobca svojím konaním dal príčinu k obavám, ktoré boli dôvodom väzby ako aj jej predĺženia a odvolací súd mal za preukázané, že obvinený (žalobca) mal vinu na uvalení väzby (viď. napr. stanovisko NS ČSSR sp. zn. Plsf 3/77 zo dňa 30. novembra 1977). Z uvedeného dôvodu odvolací súd nároky žalobcu, ktoré si uplatnil z titulu rozhodnutia o väzbe, a to trovy obhajoby I.. B. (163 Eur), strata na zárobku za výkon väzby vo výške 1.341,03 Eur (ako si ho vyčísľil žalobca v podaní zo dňa 30. novembra 2018, ktoré došlo Okresnému súdu Banská Bystrica dňa 05. decembra 2018) ako aj z titulu nemajetkovej ujmy vo výške 50.000 Eur nepriznal a v tejto časti žalobu žalobcu spolu s príslušenstvom zamietol. Podľa § 5 ods. 2, písm. a) zák. č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom. Právo na náhradu škody nemá ten, kto si väzbu zavinil sám, najmä tým, že pokusom o útek alebo iným svojím konaním dal príčinu pre obavy, ktoré boli dôvodom väzby alebo jej predĺženia.

11. Pokiaľ sa týka náhrady škody spočívajúcej na strate na zárobku od prepustenia z väzby až do 31. júla 2008, aj v tejto časti odvolací súd žalobu žalobcu zamietol. Žalobca podľa názoru odvolacieho súdu v konaní neuniesol dôkazné bremeno na preukázanie vzniku nároku na náhradu škody z titulu straty na zárobku. V konaní nepreukázal, že k rozvriazaniu pracovného pomeru došlo práve v súvislosti s uznesením o vzatí do väzby a s rozhodnutím o treste. Z výpovede samotného žalobcu zo dňa 19. marca 1999 v konaní Okresného súdu Banská Bystrica 3T 25/02 (č. l. 20 spisu) odvolací súd mal preukázané, že k rozvriazaniu pracovného pomeru došlo na vlastnú žiadosť žalobcu v decembri 1997 a skutok sa stal 17. októbra 1997. Odvolací súd uviedol, že otázka príčinnej súvislosti nie je otázkou právnou, ide o skutkovú otázku, ktorá má byť riešená v konkrétnych súvislostiach (R 28/2008). Taktiež v konaní bolo preukázané, že žalobca pred nástupom do výkonu trestu odňatia slobody nebol zamestnaný, ako to vyplýva z listinného dôkazu „Informácia o stave individuálneho účtu poistenca k 31. decembru 2003“ (č. l. 51 spisu). Námietku žalovaného v tejto časti odvolací súd považuje za dôvodnú a rozhodnutie okresného súdu zmenil a žalobu v tejto časti zamietol spolu s príslušenstvom.

12. Odvolací súd ďalej zistil, že žalobca sa podanou žalobou domáhal aj priznania nemajetkovej ujmy vo výške 100.000 Eur za poškodenie povesti a sťaženie spoločenského uplatnenia v spoločenskom, občianskom a pracovnom postavení s poukazom na skutkovo samostatný právny základ v ustanoveniach § 11, § 13 OZ. Právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím štátu je právom majetkovej povahy, ktoré môže patriť tak fyzickej ako aj právnickej osobe ale má len relatívnu povahu. Za škodu zodpovedá ten, kto ju spôsobil, to vyplýva zo zákona č. 58/1969 Zb. a zák. č. 514/2003 Z. z., kde v ust. § 1 ods. 1 je vyjadrené, že za škodu spôsobenú niektorým orgánom verejnej moci nezodpovedá tento orgán, ale za neho zodpovedá štát. V pôsobnosti uvedeného zákona to teda

znamená, že bez ohľadu na skutočnosť, ktorý štátny orgán (orgán verejnej moci) škodu spôsobil, subjektom zodpovedným za škodu a pasívne vecne legitimovaným v konaní o náhradu škodu je štát.

13. Odvolací súd pôvodne zamietol žalobu aj ohľadne žalobcom požadovaných úrokov z omeškania z nemajetkovej ujmy. (pozn. V tejto časti dovolací súd uznesením zo dňa 30. júna 2022 sp. zn. 7Cdo/145/2020 výrokom II. rozsudok zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie, ktoré aj následne po rozhodnutí dovolacieho pokračovalo).

14. V dôsledku zmeny napadnutého rozhodnutia došlo i k zmene rozhodnutia o náhrade týchto trov (§ 396 ods. 2 CSP). Odvolací súd napadnutý rozsudok okresného súdu zmenil tak, že žalobcovi priznal sumu 15.000 Eur ako nemajetkovú ujmu z titulu výkonu trestu odňatia slobody a vo zvyšnej časti žalobu žalobcu zamietol a vyhovel odvolaniu žalovaného. V konaní mala každá strana čiastočný úspech, preto odvolací súd vyslovil, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo. O trovách konania odvolací súd rozhodol v súlade s ustanoveniami § 396 ods. 1, 2 CSP, § 255 ods. 2 a § 262 ods. 1 CSP.

15. Proti tomuto rozsudku podali žalovaný a žalobca v zastúpení advokátkou včas dovolanie.

16. Žalovaný podal dovolanie (č. I. 572) a to proti výroku I. rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici, č. k. 15Co/80/2019-540 zo dňa 07. augusta 2019, ktorým odvolací súd zmenil rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica vo výroku I. a II. tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi nemajetkovú ujmu vo výške 15.000 Eur v lehote 30 dní od právoplatnosti rozsudku a proti výroku II. rozsudku, ktorým Krajský súd v Banskej Bystrici nepriznal

žiadnej zo strán nárok na náhradu trov konania ako výroku závislému na výroku I. Žalovaný podal dovolanie z dôvodu, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP). Ďalej namietal, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo aj od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), a ďalej z dôvodu, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP).

17. Namietal, že odvolací súd nevysvetlil dôvody, ktoré ho viedli ku komparácii právnej veci žalobcu so vzorkou právnych vecí zvolených odvolacím súdom, pričom sa však tieto rozhodnutia dovolacieho súdu a krajských súdov (až na výnimku) ani okrajovo netýkajú náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej orgánom verejnej moci podľa zákona č. 58/1969 Zb., resp. zákona č. 514/2003 Z. z. (a už vôbec nie titulom rozhodnutia o treste). Zároveň odvolací súd ani nezodôvodnil, v čom vzhliadol podobnosť, prípadne odlišnosť vo veci žalobcu a odvolacím súdom vybranými rozhodnutiami. Žalovaný tvrdil, že odvolací súd vo svojom rozhodnutí nevysvetlil kritériá výberu súdnych rozhodnutí pre ich porovnanie s vecou žalobcu a nevysvetlil ani v čom bola vec žalobcu obdobná alebo odlišná s porovnávanými už rozhodnutými vecami. Selekcia rozhodnutí odvolacím súdom bola pritom zjavne nesprávna.

18. Dôvodom pre prípustnosť dovolania z pohľadu § 421 CSP, bola podľa žalovaného skutočnosť, že rozhodnutie odvolacieho súdu v tejto veci záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorou sa odvolací súd vo svojom rozhodnutí síce zaoberal, avšak s nesprávnym záverom a odklonil sa od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a druhá formulovaná právna otázka doposiaľ nebola dovolacím súdom vyriešená (tzn. neexistuje tak ustálená ako ani rozdielna rozhodovacia prax dovolacieho súdu). Dovolací dôvod vidí žalovaný v tom, že napadnuté rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci, a to pri riešení, resp. vysporiadaní sa s nižšie uvedenými právnymi otázkami (§ 432 CSP). Každá z namietaných právnych otázok de facto predstavuje otázku, ktorú odvolací súd vyriešil nesprávne. Išlo o právne otázky vyriešené v napadnutom rozsudku odvolacieho súdu nesprávne v bodoch 22., 23., 25. odôvodnenia napadnutého rozsudku týkajúcich sa priznania nemajetkovej ujmy 15.000 Eur.

19. Posúdenie otázky primeranosti priznanej náhrady nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 58/1969 Zb. s

ohľadom na platné a účinné vnútroštátne právne predpisy upravujúce aj iné finančné kompenzácie (zákon č. 215/2006 Z. z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi, resp. zákon č. 274/2017 Z. z.), súdnu prax, relevantné rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej „ESLP“) a zásadu spravodlivého zadost'učinenia. Posúdenie otázky zodpovednosti žalovanej podľa zákona č. 58/1969 Zb. za zásahy do práv žalobcu spôsobené medializáciou jeho trestnej veci zo strany tretej strany, t. j. médií, resp. existencie pasívnej vecnej legitímácie žalovanej vo vzťahu k nárokom spojeným s takouto medializáciou.

20. K neprimeranosti výšky priznanej náhrady nemajetkovej ujmy a dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP v zmysle uznesenia Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 3Cdo/6/2017 zo dňa 06. marca 2017 „v dovolaní, ktorého prípustnosť vyvodzuje žalovaný z § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Podľa názoru žalovaného priznaná náhrada nemajetkovej ujmy žalobcovi vo výške 15.000 Eur za 231 dní výkonu trestu odňatia slobody odvolacím súdom bola neprimerane vysoká. Podľa § 5 ods. 1 zákona č. 215/2006 Z. z., ... ak bola trestným činom spôsobená smrť, poškodený má nárok na vyplatenie odškodnenia v sume päťdesiatnásobku minimálnej mzdy... Poškodený trestným činom znásilnenia, sexuálneho násillia alebo sexuálneho zneužívania má nárok aj na vyplatenie odškodnenia za spôsobenú morálnu škodu v sume desaťnásobku minimálnej mzdy. (obdobne § 12 ods. 2 zákona č. 274/2017 Z. z.) Podľa § 6 zákona č. 215/2006 Z. z., celková suma odškodnenia poskytnutá podľa tohto zákona nesmie presiahnuť päťdesiatnásobok minimálnej mzdy. (obdobne § 13 zákona č. 274/2017 Z. z.) Podľa ustanovení zákona č. 215/2006 Z. z., resp. dnes už zákona č. 274/2017 Z. z., za najzávažnejší dôsledok (smrť) zákon teda umožňuje priznať maximálnu náhradu nemajetkovej ujmy vo výške päťdesiatnásobku minimálnej mzdy, čo by v prípade žalobcu predstavovalo sumu vo výške 10.091 Eur (201,82 Eur - minimálna mzda v období výkonu trestu žalobcu, t. j. od 14. januára 2004 - 31. augusta 2004 v zmysle nariadenia vlády SR č. 400/2003 Z. z., ktorým sa ustanovuje výška minimálnej mzdy s účinnosťou od 01. októbra 2003 do 30. septembra 2004 x 50).

21. Podľa žalovaného v konaniach vedených podľa zákona č. 58/1969 Zb. (ako aj podľa zákona č. 514/2003 Z. z.) nemožno poškodeným priznávať sumy, ktoré by v konečnom dôsledku bagatelizovali nároky priznávané podľa ustanovení zákona č. 215/2006 Z. z., resp. dnes už zákona č. 274/2017 Z. z. Inak povedané, ujma za stratu na živote (ako najzávažnejší dôsledok, za ktorý zákon priznáva maximálnu výšku náhrady nemajetkovej ujmy) nemôže byť odškodňovaná sumou v zásade rovnakú ako ujma. Žalovaný vo vzťahu k neprimeranosti priznanej výšky náhrady nemajetkovej ujmy odvolacím súdom poukazoval aj na nález Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 147/06 zo dňa 06. decembra 2006 a na neho nadväzujúci rozsudok ESLP zo dňa 17. júla 2012 v prípade Winkler proti SR, ktorým bol sťažovateľ odškodnený sumou 8.000 Eur za nezákonné pozbavenie osobnej slobody v trvaní 6 mesiacov (bez vydania príslušného rozhodnutia). Odvolacím súdom priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 15.000 Eur za 231 dní výkonu trestu odňatia slobody však predstavuje sumu 64,94 eur za každý deň pozbavenia osobnej slobody žalobcu, čo podľa žalovaného zjavne prevyšuje aj limit, ktorý ako adekvátne odškodnenie vyplýva z judikatúry usporiadanej podmienkam v Českej republike. Žalovaný namietal, že odvolací súd pri zohľadňovaní potreby priznania náhrady nemajetkovej ujmy žalobcovi vzal do úvahy aj medializáciu jeho trestnej veci. Žalovaný v celom konaní pred súdom prvej inštancie ako aj na pojednávaní pred odvolacím súdom opakovane argumentoval, že vo vzťahu k prípadným následkom medializácie trestnej veci žalobcu nie je daná pasívna vecná legitímácia, keďže žalovaný nemôže niesť a ani nenesie zodpovednosť za konanie tretích subjektov, t. j. médií. Z vykonaného dokazovania výsluchom svedkov pred súdom prvej inštancie vyplýva, že všetci svedkovia (z časti okrem svedka W. V.) vypovedali o zmene svojho postoja a vzťahu k žalobcovi v súvislosti s väzbou, a teda ak mala žalobcovi nejaká ujma vzniknúť, táto mu vznikla výlučne v príčinnej súvislosti s rozhodnutím o väzbe a nie v dôsledku rozhodnutia o treste.

22. Žalovaný navrhoval, aby dovolací súd rozsudok krajského súdu v napadnutých výrokoch zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie.

23. Žalobca v zastúpení advokátkou podal včas dovolanie (č. l. 585) proti výroku rozsudku krajského súdu, v ktorom žalobu zmenil tak, že ju vo zvyšku zamietol. Navrhoval, aby dovolací súd napadnuté

výroky rozsudku zrušil a vrátil vec krajskému súd na ďalšie konanie. Poukazoval na čl.46 ods. 3 Ústavy SR, že každý má právo na náhradu škody spôsobenej mu nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej správy alebo nesprávnym postupom.

24. Pokiaľ išlo o stratu na zárobku uviedol, že nezákonné rozhodnutie o začatí trestného konania voči žalobcovi, v dôsledku ktorého žalobca nemohol vykonávať vysoko kvalifikované bezpečnostné služby, sú vo vzájomnom pomere príčiny a následku. Hoci je to skutková otázka, avšak právnym posúdením je otázka určenia tých právnych skutočností, medzi ktorými je potrebné vzťah príčinnej súvislosti zisťovať. Nemusí ísť o jedinú príčinu, ale aj len o jednu z príčin, ktorá sa podieľala na nepriaznivom následku, o odškodnenie ktorého ide, avšak musí ísť o príčinu podstatnú (rozh. ústavného súdu sp. zn. I. ÚS ČR 3109/08).

25. Namietal, že nepochopil záver odvolacieho súdu, že k rozviazaniu pracovného pomeru došlo na vlastnú žiadosť žalobcu v decembri 1997. Skutok sa stal 17. októbra 1997, keď práve tento skutok a hlavne jeho riešenie trestným stíhaním žalobcu, ktoré bolo podľa výsledku nezákonné, bol vznikom všetkých nárokov, ktoré si žalobca v tomto konaní uplatňoval. V tomto bode odvolací súd zaťažil svoje konania deficitom práva na spravodlivý proces, čím naplnil prípustnosť i dôvodnosť dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) OSP.

26. Odvolací súd nesprávne vyhodnotil pojem "skutočná škoda" v daných súvislostiach, uvedených v bode 16. napadnutého rozsudku konštatovaním, že zaplatením sumy 473 Eur dcérou žalobcu jeho právnej zástupkyňi formou daru, sa dotkla jej majetkovej sféry a nie žalobcu. Škodu treba chápať ako ujmu na chránenom statku, ako je majetok, osoba alebo iný chránený záujem. Škodou je aj nezvýšenie majetkových hodnôt poškodeného, v danom prípade o dar dcéry, ktorá ak ho účinne poskytla - zaplatila trovy právneho zastúpenia - už nie je majetkom dcéry podobne, ako každý dar.

27. Žiaden zákon nemôže samotný nárok na náhradu škody anulovať (negovať), hoci iba v jeho čiastočnom nároku či aspekte. Osobitný zákon č. 58/1969 Zb. podľa § 46 ods. 4 ústavy, nemôže poprieť predmetné ústavou zaručené základné právo, a to nielen ako celok, ale ani jeho čiastkové komponenty. Konštatovanie odvolacieho súdu v bode 27. in fine rozsudku, že rozhodnutie vydané oprávneným orgánom v trestnom konaní v súlade s príslušnými predpismi nie je možné považovať za neoprávnený zásah do osobnosti strany trestného konania, čo vylučuje aplikáciu ust. § 11 a nasl. OZ a že žalovaný štát nemôže byť pasívne legitimovaný, je nesprávne. Žalobcovi totiž nič nebránilo, aby nárok na ochranu osobnosti uplatňoval aj voči štátu, ktorému je zverená výlučná právomoc viesť trestné konanie voči súkromným osobám. Súd mal zohľadniť skutočnosť, že trestné konanie žalobcu úplne pohltilo tak že vyšiel z neho s rozvráteným profesijným, rodinným i osobným životom. Preto mal aj v tomto smere vyhovieť žalobe žalobcu a ak tak neurobil, naplnil dovolací dôvod uvedený v ust. § 421 ods. 1 písm. b) CSP, prípadne § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Navrhoval, aby dovolací súd dovolaniu vyhovel v plnom rozsahu.

28. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal vec a dovolanie pôvodným uznesením zo dňa 30. júna 2022, č. k. 7Cdo/145/2020 odmietol podľa § 447, písm. f) CSP, pretože nebolo odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi, okrem výroku v časti úrokov z omeškania z priznanej náhrady nemajetkovej ujmy 15.000 Eur, kde bola žaloba zamietnutá zrušil v súlade s § 449 ods. 1 CSP a vec vrátil v uvedenej časti odvolaciemu súdu na ďalšie konanie (§ 450 CSP). Dovolací súd v časti odmietnutia dovolania aplikoval zákonnú možnosť stručného odôvodnenia (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) rozhodnutia, keď z obsahu dovolaní vyhodnotil, že neboli odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi. Stručné odôvodnenie bráni zahliťniu dovolacieho súdu dôvodmi s ktorými sa dostatočne vyrovnal už odvolací súd.

29. Ústavný súd Slovenskej republiky na základe ústavných sťažností žalovaného aj žalobcu proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 30. júna 2022, č. k. 7Cdo/145/2020 rozhodol

nálezom zo dňa 05. decembra 2023 č. k. II. ÚS 236/2023-35 tak, že: 1. postupom a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 7Cdo/145/2020 z 30. júna 2022 v jeho prvom výroku bolo porušené základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a postupom a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 7Cdo/145/2020 z 30. júna 2022 v jeho treťom výroku bolo porušené základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 7Cdo/145/2020 z 30. júna 2022 v jeho prvom a treťom výroku zrušil a vrátil Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie. Vo zvyšku ústavnej sťažnosti nevyhovel.

30. Dovolací súd zistil, že nevyhovenie ústavnej sťažnosti sa týka sťažnosti proti právnej argumentácii dovolacieho súdu ohľadne vzniku úrokov z omeškania z nemajetkovej ujmy. V bode 25. odôvodnenia nálezu ústavný súd uviedol, že: „...Ústavný súd vychádzal zo záverov, ku ktorým ústavný súd dospel v náleze č. k. III. ÚS 443/2022-43 z 11. mája 2023. Uvedeným nálezom ústavný súd nevyhovel predchádzajúcej ústavnej sťažnosti sťažovateľky, v ktorej sťažovateľka v súvislosti s otázkou vzniku omeškania s plnením náhrady nemajetkovej ujmy argumentovala vo vzťahu k inému rozhodnutiu najvyššieho súdu obdobne ako vo svojej aktuálnej ústavnej sťažnosti“. V bode 26. Ústavný súd argumentačne zdôraznil, že: „...Ústavný súd v uvedenom náleze v súvislosti s otázkou vzniku nároku na zaplatenie úroku z omeškania z náhrady nemajetkovej ujmy identifikoval jednotlivé relevantné rozhodnutia najvyššieho súdu (rozsudok najvyššieho súdu č. k. 1Cdo/15/97 z 24. júna 1998, uznesenie najvyššieho súdu č. k. 2Cdo/48/2010 z 21. decembra 2010, rozsudok najvyššieho súdu č. k. 6Cdo/185/2011 zo 14. marca 2012, rozsudok najvyššieho súdu č. k. 7Cdo/253/2013 z 10. decembra 2014, uznesenie najvyššieho súdu č. k. 7Cdo/100/2017 zo 17. októbra 2018, uznesenie najvyššieho súdu č. k. 4Cdo/48/2017 z 30. júla 2019, uznesenie najvyššieho súdu č. k. 4Cdo/257/2019 z 26. februára 2020, uznesenie č. k. 7Cdo/243/2019 z 28. októbra 2020 a napadnuté uznesenie najvyššieho súdu z 30. júna 2022) a dospel k týmto záverom: Posledné rozhodnutie najvyššieho súdu, podľa ktorého je štát v omeškaní s náhradou nemajetkovej ujmy až v prípade, ak neplní podľa súdneho rozhodnutia, ktorým je nemajetková ujma priznaná, bolo rozhodnutie č. k. 7Cdo/100/2017 - a aj to bolo neskôr zrušené. Odhládnuv však od tohto rozhodnutia, je posledné rozhodnutie z tohto „tábora“ rozhodnutie č. k. 6Cdo/185/2011. V uznesení č. k. 4Cdo/257/2019 najvyšší súd poukázal na novelu zákona č. 514/2003 Z. z. - zákon č. 412/2012 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorým bol s účinnosťou od 1. januára 2013 § 16 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z. zmenený tak, že podľa poslednej vety tohto ustanovenia ak súd rozhodnutím o náhrade škody prizná poškodenému aj úrok z omeškania, lehota omeškania začína príslušnému orgánu plynúť najskôr dňom oznámenia, že neuspokojí nárok na náhradu škody, alebo uplynutím šesťmesačnej lehoty na predbežné prerokovania nároku, ak súd neurčí začiatok jej plynutia neskôr. Je tak zrejmé, že najvyšší súd po tomto uznesení už nenásledoval len právny názor v ňom prezentovaný, ale aj zmenu právnych predpisov, pretože po 1. januári 2013 bola (s výnimkou už spomínaného neskôr zrušeného uznesenia č. k. 7Cdo/100/2017) judikatúra najvyššieho súdu k posudzovanej otázke konštantná (ustálená)...“.

31. Dovolací súd zistil, že v nadväznosti na zrušujúcu časť rozhodnutia v časti úrokov z omeškania odvolací súd v ďalšom konaní rozhodol rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 05. apríla 2023, č. k. 15Co/87/2022-666, rozhodol tak, že: „Rozsudok okresného súdu v prvom výroku, ktorým priznal žalobcovi úrok z omeškania z nemajetkovej ujmy vo výške 5 % ročne od 09. 05. 2016 z titulu nezákonného rozhodnutia o treste, mení tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi úrok z omeškania vo výške 6 % ročne zo sumy 15.000 Eur od 11. 05. 2009 až do zaplatenia, a to do 30 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia“. Rozhodnutie odôvodnil tým, že vzhľadom na závery dovolacieho súdu s poukazom na rozhodnutia NS SR z 30. júla 2019 sp. zn. 4Cdo/48/2017 ako aj 4Cdo/257/2019 z 26. februára 2020, a to že k vzniku omeškania s plnením nemajetkovej ujmy nedochádza márnym uplynutím lehoty ustanovenej v rozhodnutí súdu (tak ako to pôvodne odvolací súd rozhodol v pôvodnom rozhodnutí), ale už márnym uplynutím 6-mesačnej lehoty na plnenie podľa § 16 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. Uvedený názor dovolacieho súdu bol podporený aj novelou č. 412/2012 Z. z., ktorou bolo s účinnosťou od 01. januára 2013 ust. § 16 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z. zmenené tak, že podľa

poslednej vety tohto ustanovenia, ak súd rozhodnutím o náhrade škody prizná poškodenému aj úrok z omeškania, lehota z omeškania začína príslušnému orgánu plynúť najneskôr dňom oznámenia, že neuspokojí nárok na náhradu škody alebo uplynutím 6-mesačnej lehoty na predbežné prerokovanie nároku, ak súd neurčí začiatok jej plynutia neskôr. V konaní nebolo sporné, že žalobca svoju písomnú žiadosť o predbežné prerokovanie doručil dňa 10. novembra 2008 Ministerstvu spravodlivosti SR, pričom zo strany ústredného orgánu žiadosti žalobcu v zmysle § 10 zákona č. 58/1969 Zb. nebolo vyhovie (žalovaný nestihol prerokovať žiadosť žalobcu, čo potvrdil vo svojom vyjadrení k žalobe zo dňa 16. júla 2009). Žalovaný sa tak dostal do omeškania po márnom uplynutí 6-mesačnej lehoty od podania žiadosti na predbežné prejednanie, t. j. od 11. mája 2009. Výška úroku v zmysle § 517 OZ a nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z. ku dňu omeškania predstavovala 6 % ročne. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd zaviazal žalovaného k povinnosti zaplatiť žalobcovi aj úrok z omeškania z právoplatne priznanej nemajetkovej ujmy vo výške 15.000 Eur. Dovolací súd zistil, že rozhodnutie je v súlade s odôvodnením ústavného súdu, ktorým nebolo ústavnej sťažnosti vyhovie, s odôvodnením prevzatým v bode 25. tohto rozsudku.

32. Dovolací súd s poukazom na odôvodnenie ústavného súdu konštatuje, že dôvody dovolania žalovaného (sp. zn. 8Cdo/17/2023) proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 05. apríla 2023, č. k. 15Co/87/2022-666, smerujú proti ustálenej rozhodovacej činnosti, ktorú konštatoval aj ústavný súd v časti nálezu, ktorou ústavnej sťažnosti žalovaného vo vzťahu k úrokom z omeškania z nemajetkovej ujmy nevyhovelo. Dovolanie (8Cdo/15/2023) nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi, preto ho najvyšší súd podľa § 447 písm. f) CSP odmietol.

33. Dovolací súd v ďalšom konaní preskúmal dovolacie dôvody pôvodného dovolania s prihliadnutím na záväzný právny názor ústavného súdu: V čl. IV. 2 odôvodnenia ústavný súd uviedol, že : „...Vo vzťahu k druhému okruhu sťažnostných námietok sťažovateľky, v rámci ktorého v súvislosti s prvým výrokom napadnutého uznesenia najvyššieho súdu sťažovateľka namietala nedostatočné odôvodnenie napadnutého uznesenia v otázke právneho posúdenia pasívnej vecnej legitímácie sťažovateľky v konaní o náhradu škody a nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 58/1969 Zb., ak je nárok dôvedený medializáciou trestnej veci, a v otázke právneho posúdenia primeranosti výšky priznanej náhrady nemajetkovej ujmy, ústavný súd hodnotí, že najvyšší súd neposkytol na sťažovateľkou nastolené otázky dostatočnú odpoveď...“.

34. Práva otázka pasívnej vecnej legitímácie sťažovateľa v konaní o náhradu škody a nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 58/1969 Zb., ak je nárok dôvedený medializáciou trestnej veci bola vyhodnotená odvolacím súdom v napadnutom rozsudku tak, že pasívna legitímácia žalovaného nebola daná, pretože nemajetková ujma spôsobená medializáciou prípadu žalobcu je právne konzumovaná v rámci nemajetkovej ujmy priznanej odvolacím súdom . Dovolací súd sa stotožňuje s tým, že v danom prípade nemôže dôjsť ku kumulácii nárokov týkajúcich sa nemajetkovej ujmy tak, že by žalovaný zodpovedal podľa zákona č. 58/1969 Zb. za nemajetkovú ujmy a súčasne osobitne podľa § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka, pretože zákon č. 58/1969 Zb. v časti nemajetkovej ujmy je vo vzťahu špeciality k OZ. Nejde o dva samostatné právne nároky a tituly, ale iba o jeden ktorý sa spravuje právnym režimom zodpovednosti za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím a subsidiárne sa aplikuje OZ. Poškodenie povesti a sťaženie spoločenského uplatnenia v spoločenskom, občianskom a pracovnom postavení spôsobenej vedomím verejnosti a medializáciou výkonu trestu spôsobenej rozhodnutím súdu u uložení trestu o treste už je obsiahnuté v odškodňovaní nemajetkovej ujmy spôsobenej výkonom trestu. Odvolací súd preto správne vo veci vyhovel iba v časti nemajetkovej ujmy vo výške 15.000 Eur. V danom prípade je potrebné prihliadnuť aj na okolnosť, že odvolací súd správne odôvodnil, že na väzbu v tom čase existovali dôvody, čo odvolací súd riadne odôvodnil. Dovolací súd poukazuje na to, že z odôvodnenia uznesenia Okresného súdu v Banskej Bystrici zo dňa 19. marca 1999 č. Tp 16/99 o vzatí žalobcu do väzby vyplýva, že: „Na základe podaného návrhu súd preskúmal spolu s návrhom predložený spisový materiál vyšetrovateľa KÚV PZ Banská Bystrica. Z jeho obsahu/predovšetkým z výpovedí svedkov Š.P. J. a C.. W. T. súd zistil, že obvinený I. I. sa po vznesení obvinenia za vyššie uvedený trestný čin kontaktoval so svedkom Š. J., ktorého nahováral na zmenu výpovede v tom smere, aby vypovedal, že dňa 17.10.1997 sa s ním zúčastňoval na preprave peňazí a pokúšal sa kontaktovať so svedkom C.. W. T. za tým účelom, aby tento potvrdil, že ich spoločne so svedkom J. videl na preprave

peňazí, čo v obidvoch prípadoch sú nepravdivé skutočnosti“. Táto skutočnosť potvrdzuje i dôvodnosť vznesenia obvinenia v danom čase. Ide o právne významne okolnosti, preto odvolací súd správne priznal nemajetkovú ujmu vzťahujúcu sa k vykonanému trestu. Dovolací súd sa stotožnil so súdom prvej inštancie pri vymedzení časovej pôsobnosti zákona č. 58/59 Zb. vo vzťahu limitácii náhrady podľa neskoršiemu zákonu č. 215/2006 Z. z, ktorú argumentoval žalovaný. Dovolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie správne pri určovaní primeranosti odškodnenia sa vysporiadal s námietkou žalovaného ohľadne limitácie nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 215/2006 Z. z., ktorý sa ako odkazová poznámka zákona č. 514/2003 Z. z. stala novelou č. 412/2012 Z. z., účinnou od 01. januára 2013. Keďže nezákonné odsúdenie vzniklo v roku 2004 a všetky zákony v SR platia do budúcnosti a pretože pravá retroaktivita je v právnom poriadku SR v zmysle čl. 1 ods. 1 Ústavy SR zakázaná. Dovolací súd má za to, že spätná aplikácia limitácie náhrady nemajetkovej ujmy by znamenala ústavnú nekonformnosť a s ohľadom na ustanovenie čl. 152 ods. 4 Ústavy SR súd musí vykladať zákon v súlade s Ústavou. Dovolací súd preto dovolanie žalovaného k neprimeranosti výšky nemajetkovej ujmy podľa § 421 ods. 1, písm. a) CSP zamietol. Prihliadol pritom na rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva so sídlom v Štrasburgu vo veci Kormoš v. Slovenská republika č. sťažnosti 46092/06 keď priznal nemajetkovú ujmu 12.000 Eur za nezákonné pozbavenie osobnej slobody za okolnosti keď už Ústavný súd priznal primerané zadosťučinenie 2.818 Eur. V prípade žalobcu je nevyhnutné prihliadnuť aj na skutočnosť, že žalovaný zotráva na právnej pozícii, že žalobcovi nepatrí žiadna náhrada za nezákonné vykonanie trestu. Takýto postoj Slovenskej republiky v prípade oslobodenia spod obžaloby vytvára situáciu, ktorú dovolací súd nepovažuje za konformnú s Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Pokiaľ išlo o námietky žalobcu, dovolací súd poukazuje na to, že skutková situácia žalobcu je zásadne odlišná od skutkového stavu, ktoré bolo predmetom rozsudku Najvyššieho súdu SR zo dňa 23. novembra 2016 sp. zn. 4Cdo/153/2015. V danej právnej veci: „... Krajský súd v Bratislave na odvolanie žalovanej rozsudkom z 11. júna 2014 sp. zn. 2Co/371/2014 rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 100.000 eur a vo zvyšku žalobu zamietol. Výrok rozsudku súdu prvej inštancie o trovách konania zmenil tak, že žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu trov prvostupňového konania vo výške 10.064,58 eur a žalovanej uložil tiež povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania vo výške 2.271,37 eur. Uvedol, že pokiaľ žalovaná začala trestné stíhanie vo veci iba na základe výpovede svedka - osoby s vážnou kriminálnou minulosťou, ktorá orgánom činným v trestnom konaní bola známa a iba na jej základe došlo k vykonaniu prehliadky kancelárie sudcu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, bolo povinnosťou žalovanej jednoznačne posúdiť, či výpoveď jediného svedka s kriminálnou minulosťou a spolupracujúcim s orgánmi činnými v trestnom konaní dostatočne odôvodňuje záver o tom, že žalobca ako sudca mohol spáchať trestný čin prijímania úplatku a inej nenáležitej výhody, t. j., bolo povinnosťou žalovanej starostlivo zvážiť, či výpoveď tohto svedka, obviňujúceho sudcu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z prijímania úplatku skoro dva roky od údajného skutku, odôvodňuje vykonať prehliadku jeho sudcovskej kancelárie“. Vec sp. zn. 4Cdo/153/2015 sa odlišovala tým, že : „... osoba žalobcu bola osobou osobitne chránenou zákonom a vykonanie prehliadky malo podstatný dopad na imunitou chránenú osobu, na jeho profesijnú, súkromnú, rodinnú sféru života a preto uplatnený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy treba posudzovať aj v súvislosti s čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, keď vykonanie prehliadky kancelárie sudcu je spôsobilé v zmysle čl. 16 ods. 1, 19 ods. 1, 2 Ústavy Slovenskej republiky porušiť aj jeho právo na rešpektovanie a ochranu súkromného a rodinného života, dôstojnosti, osobnej cti a dobrej povesti. Vyvodil záver, že vykonaním prehliadky iných priestorov bez súhlasu Ústavného súdu Slovenskej republiky došlo k nezákonnému zásahu do výkonu sudcovského povolania, k vážnemu narušeniu základných princípov nezávislosti súdnictva, bola spochybnená bezúhonnosť, autorita a vážnosť žalobcu ako predstaviteľa súdnej moci neprimeranou škandalizáciou a boli potlačené princípy právneho štátu prvkami policajného štátu...“. Rovnako ďalšia právna vec, uznesenie najvyššieho súdu zo dňa 29. júna 2017 sp. zn. 2MCdo/2/2017, na ktorú žalobcu poukazoval v dovolaní ako prejudikáciu, je skutkovo odlišná od veci žalobcu. „...Okresný súd Bratislava I (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 30. mája 2011 č. k. 11C/101/2009-171 žalovanú zaviazal zaplatiť žalobcovi titulom nemajetkovej ujmy sumu 50.000 € do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšku žalobný návrh zamietol. Žalovanú ďalej zaviazal zaplatiť žalobcovi trovy konania vo výške 6.397,81 € na účet právnej zástupkyne žalobcu JUDr. Eleny Ľalíkovej. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že 4. augusta 2005 Prezídium policajného zboru, Úradu boja

proti korupcii vydalo uznesenie, na základe ktorého bolo začaté trestné stíhanie pre trestný čin prijímania úplatku a inej nenáležitej výhody podľa § 160 ods. 1, 2 Trestného zákona na tom skutkovom základe, že v doposiaľ nezistenom dni a čase v roku 2004 a 2005 žiadal a prijal doposiaľ nezistený sudca Okresného súdu Levice cez sprostredkovateľa, doposiaľ nezisteného advokáta, úplatok vo výške najmenej 3.000 Sk od doposiaľ nezistených väzňov z ústavu na výkon trestu odňatia slobody. Následne 9. augusta 2005 v Leviciach o 15.25 hod. bol podľa § 76 ods. 1 Trestného poriadku zadržaný žalobca ako podozrivý z predmetnej trestnej činnosti. K zadržaniu došlo po predchádzajúcom telefonickom súhlase dozorujúceho prokurátora udelenom 9. augusta 2005 o 15.00 hod. Zároveň došlo u žalobcu k obmedzeniu osobnej slobody podľa § 76 ods. 2 Trestného poriadku vyšetrovateľom 9. augusta 2005 o 15.25 hod. Žalobca bol zadržaný z dôvodov podľa § 67 ods. 1 písm. a/, b/ Trestného poriadku, ako osoba podozrivá, ktorá bola pristihnutá bezprostredne pri korupčnom trestnom čine. Napriek tejto skutočnosti, pri osobnej prehliadke boli u žalobcu nájdené len veci osobného charakteru, žiadne predmety preukazujúce, resp. nasvedčujúce bezprostrednému spáchaniu korupčného trestného činu u žalobcu nájdené neboli. Ďalej uviedol, že podkladom pre začatie trestného stíhania (pokiaľ ide o osobu žalobcu) bolo iba trestné oznámenie a následná doplňujúca výpoveď odsúdeného O. K.), ktorý bol toho času vo výkone trestu v ÚVTOS Želiezovce pre spáchaný trestný čin vydierania, ktorý v rovnakom čase požiadal o jeho podmienené prepustenie s tým, že túto vec mal prejednávať žalobca. Okresný súd mal za nepochybné, že pri zadržaní a obmedzení osobnej slobody žalobcu došlo k porušeniu procesných noriem Trestného poriadku (§ 67, § 76 ods. 1, 2), nakoľko neboli naplnené žiadne procesné predpoklady, aby bola osoba žalobcu takýmto spôsobom zadržaná a bola jej obmedzená osobná sloboda...“. Dovolací súd preto dovolanie žalobcu podľa § 448 CSP ako nedôvodné zamietol, pretože rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/153/2015 a sp. zn. 2MCdo2/2017 netvorili prejudikáciu pre právnu vec žalobcu, keďže v daných veciach došlo k nezákonnému zásahu do výkonu sudcovského povolania, k vážnemu narušeniu základných princípov nezávislosti súdnictva, bola spochybnená bezúhonnosť, autorita a vážnosť žalobcu ako predstaviteľa súdnej moci neprimeranou škandalizáciou a boli potlačené princípy právneho štátu prvkami policajného štátu.

35. Dovolací súd sa ďalej stotožnil s odvolacím súdom, že žalobca v konaní nepreukázal, že k rozviazaniu pracovného pomeru došlo práve v súvislosti s uznesením o vzatí do väzby a s rozhodnutím o treste. Z výpovede samotného žalobcu zo dňa 19. marca 1999 v konaní Okresného súdu Banská Bystrica 3T 25/02 (č. l. 20 spisu) odvolací súd mal preukázané, že k rozviazaniu pracovného pomeru došlo na vlastnú žiadosť žalobcu v decembri 1997 a skutok sa stal v 17. októbri 1997. Podstatnou okolnosťou je, že žalobca rozviazal pracovný pomer na vlastnú žiadosť. Tým spôsobom bolo vylúčené skúmanie jeho pracovnoprávnej zodpovednosti pri porušení interných bezpečnostných predpisov pri prevoze peňazí. K rozviazaniu pracovného pomeru teda nedošlo úkonom zo strany zamestnávateľa. Pokiaľ teda skutok v tom čase už bol známy a žalobca sa sám rozhodol rozviazať pracovný pomer, tak svojím konaním spôsobil skončenie pracovného pomeru a zavinil vznik straty zárobku. Dovolací súd preto dovolanie v tejto časti ako nedôvodné podľa § 448 CSP zamietol.

36. Ústavný súd konštatoval, že pokiaľ ide o dovolacie námietky sťažovateľa uvedené pod písmenami a), b) a c) na str. 4 a 5 ústavnej sťažnosti sťažovateľa (bližšie pozri bod 7. odôvodnenia tohto nálezu, pozn.), najvyšší súd sa týmito námietkami v napadnutom uznesení (body 29. a 30. odôvodnenia napadnutého uznesenia) náležite zaoberal, keď dospel k záveru, že tieto námietky sa týkali skutkových okolností prípadu tak, ako boli zistené odvolacím súdom a súdom prvej inštancie, pričom najvyšší súd iný právny názor sťažovateľa na daný skutkový stav nevyhodnotil ako relevantný dovolací dôvod vo vzťahu k § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku.

37. Pokiaľ však išlo o sťažovateľovu námietku uvedenú pod písm. d) na str. 5 ústavnej sťažnosti sťažovateľa [t. j. že v napadnutom uznesení nie je ani zmienka o sťažovateľom namietaní použitej judikatury pre konečné priznanie nemajetkovej ujmy v sume 15.000 Eur, keď odvolací súd nereagoval na sťažovateľom uvádzané súdne rozhodnutia, ktoré boli pre sťažovateľa priaznivejšie (4Cdo/125/2019, 4Cdo/153/2015, 2MCdo2/2017 a ďalšie)], ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd sa v napadnutom uznesení náležite argumentačne nevysporiadal, resp. náležite konkrétne nereagoval na túto sťažovateľovu dovoláciu argumentáciu, čím najvyšší súd neposkytol na sťažovateľom nastolenú otázku dostatočnú

odpoveď. Na túto dovoláciu argumentáciu sťažovateľa reagoval až dodatočne predseda senátu vo svojom vyjadrení k ústavnej sťažnosti sťažovateľa, v ktorom len všeobecne uviedol, že sťažovateľom namietané súdne rozhodnutia sa netýkali právneho režimu podľa zákona č. 58/1969 Zb., pričom predseda senátu ale zároveň nespochybnil tvrdenie sťažovateľa, že sa najvyšší súd v napadnutom uznesení s touto dovolacou argumentáciou náležite nezaoberal. Vzhľadom na uvedené považuje ústavný súd námietku sťažovateľa o nepresvedčivosti odôvodnenia napadnutého uznesenia v tejto časti za dôvodnú.

38. Podľa § 421, ods.1, písm. a) zákona č. 160/215 Z. z. Civilný sporový poriadok („CSP“) dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

39. V danom prípade išlo o právny nárok priznaný podľa zákona č. 58/1969 Zb. v spojení s priamou aplikáciou čl.5 ods. 5 Dohovoru (ECHR), a to pred účinnosťou zákona č. 514/2003 Z. z. Vzhľadom na to právnu úpravu i súvisiace právny predpisy, ktoré nadobudli účinnosť po 01. júli 2004 a to konkrétne na zákon č. 215/2006 Z. z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi (v súčasnosti už nahradený zákonom č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov), nebolo možné z dôvodu ich retroaktivity v neprospech poškodeného aplikovať. Tento záver uviedol už súd prvého stupňa a odvolací súd ho akceptoval, keď iba znížil priznanú nemajetkovú ujmu na 15.000 Eur. Odvolací súd správne subsidiárne aplikoval judikatúru týkajúcu sa nemajetkovej ujmy za zásahy do súkromného života podľa Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ECHR), publikovaného v Zbierke zákonov pod č. 209/1992 Zb. pri rozhodovaní o konkrétnej výške náhrady nemajetkovej ujmy žalobcu z titulu rozhodnutia o treste vychádzal z ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (rozhodnutie NS SR sp. zn. 4Cdo/171/2005 zo dňa 27. apríla 2006, sp. zn. 6Cdo/37/2012 z 31. júla 2012, sp. zn. 6MCdo/15/2012 z 30. septembra 2013, sp. zn. 3Cdo/7/2017 zo dňa 07. augusta 2018, sp. zn. 3Cdo/19/2018 zo dňa 24. júla 2018, sp. zn. 4Cdo/177/2005 zo dňa 31. mája 2007) a zároveň výšku posúdil aj v kontexte s rozhodnutiami EŠLP, ústavného súdu a tiež s prihliadnutím na rozsah odškodnenia v obdobných veciach všeobecnými súdmi. Správne dospel k záveru, že je dôvodné priznať žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy v nižšom rozsahu, než akú priznal okresný súd. Výkon trestu odňatia slobody, ako obmedzenie výkonu osobnej slobody každého človeka je zásahom do jeho súkromného, rodinného, spoločenského života a vo všeobecnosti je možné konštatovať, že je zásahom do jeho osobnostných práv.

40. Pokiaľ išlo o darované trovy 473 Eur za podnet na Generálnu prokuratúru SR v tejto časti je nevyhnutné uviesť, že v podaní - záverečný návrh (č. l. 138) právna zástupkyňa žalobcu udáva, že podľa vzájomnej dohody jej žalobca túto sumu uhradí len zo sumy, ktorú mu v tomto konaní prizná súd. Následne bol predložený výpis z účtu zo dňa 06. decembra 2010 (č. l. 177) zaplatením uvedenej sumy 473 Eur zo strany X. T. s poznámkou, že ide o dlžnú sumu trov právneho zastúpenia, bez uvedenia variabilného symbolu faktúry, či identifikácie trestného konania. Dovolací súd bol viazaný skutkovým stavom zisteným odvolacím súdom v zmysle § 442 CSP, ktorý zistil, že išlo o dar, ktorý však nespôsobil ujmu v majetkovej sfére žalobcu.

41. Dovolací súd súčasne zrušil výrok o trovách konania napadnutého rozsudku ako nesúladný s judikatúrou k ust. § 255 ods. 2 CSP. Uvedené ustanovenie je interpretované judikatúrou publikovanou v systéme ASPI k uvedenému ustanoveniu tak, že: „Najvyšší súd SR v uznesení z 23. februára 2011, sp. zn. 5MCdo/7/2010, uviedol, že pri uplatnení nároku na náhradu nemajetkovej ujmy je žalobca povinný v návrhu na začatie konania uviesť jeho požadovanú výšku. Z povahy tohto nároku však vyplýva, že presné stanovenie výšky plnenia je závislé vždy od úvahy súdu. Je preto spravodlivé, aby až súdom prisúdená výška plnenia (nie žalobcom v návrhu uplatnená) bola braná za základ pre výpočet jednotlivých trov konania vrátane tarifnej hodnoty pre určenie základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby v prípade, že strana je zastúpená advokátom, lebo až vtedy je známa hodnota sporu. Predkladateľ v dôvodovej správe uviedol, že v sporovom konaní je kritérium procesného úspechu prvoradým kritériom posudzovania náhrady trov konania, čomu zodpovedá aj systematické začlenenie

tohto ustanovenia. Podľa tohto kritéria môže súd priznať náhradu trov konania v plnej výške aj v prípade, ak súd priznal nárok úspešnej strane, nie však v požadovanej výške. Ide o prípady, keď výška nároku závisí od úvahy súdu. Príkladom je náhrada nemajetkovej ujmy v sporoch o ochranu osobnosti, určenie, že bola porušená zásada rovnakého zaobchádzania a povinnosť žalovaného sa ospravedlniť priznané boli, ale náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch nebola priznaná v požadovanej výške. Počas účinnosti Civilného sporového poriadku k danej problematike zaujal názor napríklad Krajský súd v Trnave z 13. decembra 2017, sp. zn. 10Co/191/2017, ktorý vo svojom rozsudku uviedol, že zásadu úspechu vo veci (§ 255 CSP) treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu alebo od znaleckého posudku. V týchto prípadoch však nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku, nemožno ho totiž ad absurdum zaťažovať procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu alebo znaleckej činnosti. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania je potrebné rozlíšiť, čo je základné a čo sprevádzajúce. Za základné sa považuje rozhodnutie, že do žalobcovho práva bolo zasiahnuté, výška ujmy je potom druhotná a nadväzujúca. Rovnako odborná otázka posudzovaná znalcom môže presahovať možnosti strany sporu, ktorá napríklad výšku škody „iba“ odhaduje. Aj tu je primárny fakt, že škoda bola spôsobená; jej výška nasleduje. Žalobkyňa v predmetnej veci preto bolo nevyhnutné považovať za plne procesne úspešnú (späťvzatie sa týkalo iba násobkov, nie základu), keďže mala plný úspech čo do základu uplatneného nároku, a súčasne výška plnenia vyplývajúca z tohto jej procesného úspechu závisela výlučne od úvahy súdu. Na základe uvedeného, v súlade s citovanými zákonnými ustanoveniami odvolací súd priznal žalobkyni právo na plnú náhradu trov (celého) konania, ale iba z prisúdenej sumy - čo uviedol vo výrokovej časti nasledovne: „Žalobkyňa má proti žalovaným v 1. a 2. rade právo na plnú náhradu trov konania z prisúdenej sumy.“

42. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.